

مہاجرین و انصار و اتباع و شیعیان می آیند گفت اگر رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دانست هیچ
 باک نیست چون رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم با جمیع بختاں ما رسید فرمود کہ فرقہ فرقہ در آیند پس فرمود
 کہ تمیر را بیارید و در دم و نان مبارک خود بکشاد و اذان سر ششم ہمہ خیرات و برکات رشتے در آن خیر رسید
 و از خدا سے تمناے برکت طلبید پس فرمود کہ نزد کائنات را بیار تا بہ نزد فرمود تا از نور نانی و از
 و یک گوشت من سے گرفتہ و بروم می دادہم تا ہمہ سیر خوردند و مرحمت نمودند و نان و گوشت همچنان
 یاتے ماند و اذان حمله آتست کہ ہم جابر بن عبد اللہ رشتے اللہ عنہ گفتہ کہ عادت سببہ عالم
 آن بود کہ ہر کہہ اورا مہمان خواندے اجابت کردے روزے جابر بن عبد اللہ رشتے اللہ عنہ رسول را
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مہمان خواند و عدو داد کہ فلان روز پیام چون آن روز شد رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم بہر خانہ جابر رسید چون رسول را صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بہرید شادمان شد و از
 شادی مشک آب بندخت و غلطان پیش رسول آمد و گفت یا رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم در آسے رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در آمد برہ و شست حاسے برہ را بسیل کرد تا بر بیان
 کند تا بہر او رسید بود سپر بزرگم خود گفت بیاتو تا بنامیم کہ این پدر ما این برہ را چگونہ بسیل کردی خود
 بہت و کار و بر خلق او براند و بنا دانے سے را بسیل کرد و سر او را بر دشت عیال جابر ترا دید و
 بدو دیدیم تیر رسید و بر بام گرینیت مادر بر اثر سے آمد از بیم مادر آن دیگر سپر از بام افتاد و ہلاک شد
 آن زن فتنہ نگر و گفت اگر پیام و فریاد کنم خاطر پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ملول شود صبر کرد و
 خزع نکرد و ہر دو فرزند را بجانہ برد و گلیم بر ہر دو پوشید و کسے را اذان خبر دار نہ کرد و روسے تازہ
 دشت و لیکن بدل خون آلودے نالید تا ترہ را بر بیان کرد و جابر را اذان حال فرزند آن خبر می دانے
 چون ترہ را بیآورد و پیش رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نہاد حضرت جبرئیل علیہ السلام امین آمد و
 گفت یا محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خدا سے تمناے می فرماید کہ جابر را بگو سے تا فرزند آن خود را بیارہ
 تا با تو طعام خورد رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم جابر گفت فرزند آن را بیار جابر برون آمد و عیال
 پر رسید کہ فرزند آن کجا اند عیال او گفت ہتر را صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گو سے کہ غائب اند رسول
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت فرمان خدا سے تمناے است تا ایشان را حاضر کنے جابر روان آمد و
 عیال خود را گفت کہ از خدا سے تمناے فرمان آمد کہ زود ایشان را بخوان آن خیمفہہ گریان شد و گفت
 اسے جابر نے پیام گفت کہ چه افتادہ است ہر دو سپر را جابر نمود و گلیم از ایشان برداشت جابر
 ہر دو را دید مردہ گریان شد کہ از حال ایشان بی خبر بود پس ہر دو بیامند و در پاسے رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم افتادند و فرخوش اذان خانہ بر آمد خدا سے تمناے جبرئیل علیہ السلام را بفرستاد کہ
 رب العزیز می فرماید کہ تو کہ ہمہ سے بر سر ایشان رووند نمود ما کہ ہن و از نازندہ گردانیدن رسول صلی اللہ

علیه وآله وسلم بر غاسق و پسر ایشان آمد و دعا کرد و هر دو قرتر را بر روضه اشد عنده فی الحال زنده شد
 بفرمان خداے تعالی و از ان جمله آنست که وقت بخیرین حد گفت که ما درین روایت یک کف خرم
 بن داد که این را چه پدر خود و حال خود عهد اشد بن رواحه بر تا بخورند من خرم را اگر فتم و فتم رسول
 صلے اشد علیه وآله وسلم بانی شسته بود گفت اسی دختر کن من بیا و پرسید که با خود چه دارے گفت آنست
 خرم او از او رو کف مبارک و سه ریختم از ابدت بسایک خود بر بالاسے چایه حید و مردے را از او
 که اهل خندق را اندا کرد تا همه بیایند هر جمع شدند و چند آنکه بایستند خوردند و باز گشتند و همه هزار
 کس بودند و هنوز از اطراف آن جامه از بسبارے خرم خرمای ریخت و از ان جمله آنست
 که چون لیلۃ الاحزاب خدیجه بن ابیمان را رضی اشد عنه بجانب شکر خراب روانه ساخت تا خبرے
 بیار و دست مبارک بر سینہ و دو کف و سه بایید گفت اللهم اضطر من بین یدیه و من خلفه و من
 یمنه و من شماله و ان شب سرمای فخت بود خدیجه می گوید روان شدیم و بند شتم که تمام آمدیم و من و من
 در من اثر نمی کرد تا با خراب رسیدیم و خبر ایشان مسلم کردیم و باز گشتیم و با صحاب پیوستیم و از وقت
 با صحاب سردارین اثر کرد و اثر آن بطور آمد و از ان جمله آنست که بان خدیجه رضی
 عنه بوقت رسول صلے اشد علیه وآله وسلم نماز گذارد و بعد از ان نماز است که در آن با صحاب المکرمین
 و با محبب و حوۃ المصطربین کشتند و کربے فقیرے مالے و من شکر و بیل و سبب استقامت شد
 آمد و گفت خداے تعالی ترا نصرت داد باءے از آسمان و نیا بر ایشان فرستاد با دست و برار
 آسمان تمام که سنگے آور و خدیجه رضی اشد عنه گوید چون آتیم رسیدیم با دست و بر ایشان پیوستیم
 و از شهابے ایشان را می کشت و بید بگردانند می گردند که با زار اهلک کردیم و از ان با دست و بر
 عظیم رسید که سنگهاے بزرگے آور و چنانکه قریم بچهره خود از ان نگاه می داشتند پس بزمیت
 در ایشان افتاد و بجهل تمام بگریختند و شارت باینست آنکه خداے تعالی می فرماید از کرب
 نعمۃ اشد علیه و انما اوله جنود غاری سلنا یلمون یا و بنوداً ظمیر و با و از ان جمله آنست
 چون قریش بگریختند رسول صلے اشد علیه وآله وسلم گفت تم کفر کردی قریش بعد عانتم و لکن تم خود هم
 بعد ازین سال دیگر قریش با شما غزوات خواهد کرد و لیکن شما با قریش غزوات خواهید کرد و لا جرم قریش بیج
 غزوات کردند تا فتح که میسر شد و از ان جمله آنست که چون شکر قریش بگریختند روزی هفتاد
 باگرو بے از قریش می گفت که در بیان شتان کس نیست که فرستے نگاه دارد و انتقام ما را از محمد
 صلے اشد علیه وآله وسلم بگیرد که می گویند تنها در بازار باءے رود و بواسطه ششویست بی بیع بر ما است
 از حال هر کس غافل می باشد ناگاه مردے در غریب منزل ابو سفیان در آمد و گفت اگر تو مرا تقویت
 کنے من این کار را کفایت کنم که راه ما را انیکوے دایم و بخورے دارم بنامیت تیرا ابو سفیان و پیرا

تا او را احاطہ داد و با یکدیگر شد و اگر تندرک با هیچ کس نگویند عرب روان شد و روز ششم بدر تیر رسید و از
 ہر کسے حال رسول را صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم می پرسید گفتند رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بسوی بنی
 عبدالمطلب رفتہ است زانوسے۔ احاطہ خود بہ سبب پیادہ تیری بجانب بنی عبدالمطلب رفت رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم با جمعی از اصحاب سخن می گفت چون آن عرب را از دور دید فرمود کہ این مرد اندیشہ مخدّر
 دارد و با خدا سے تعلقے و برابر او رساند چون نزدیک رسید گفت این ابن عبدالمطلب رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم گفت ان ابن عبدالمطلب قصہ کرد کہ نزدیک رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم رود در آنصورت
 کہ گویاستنہ پنہانے دارد و اسید بن مخیر اور کشید گفت دو بارش اسے ملعون و دوست دیگر سے
 زد و دید کہ اندرون آن جامہ نجر سے دارد و فریاد کرد کہ یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم این مرد قاور است
 حرب و ریاسے سے افتاد کہ خون مرا بہ خشید رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود کہ است گو سے کہ صدقاً
 تو تر شفقے رساند و اگر دروغ گوئی حق تعلقے خود مرا بر اندیشہ تو مطلع ساختہ است عرب زمان طلبید
 و تھامے احوال باز گفت رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم سے۔ اباسید سپرد روز دیگر طلب داشت
 و گفت ترا مان دوام بہر جا کہ خواہے برو اگر خواہے ازین بہتر نیست گفت بہتر کہ ام است
 فرمود کہ آنکہ شہادت گو سے و رسالت من اقرار کنے عرب گفت شہدان لا الہ الا اللہ انک رسول
 اللہ سے محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ من ہرگز از بیچ کس تر سپردم و از خوف تیغ و تیر بر خود نگرزیم
 چون ترا دیدم ہوش از من رفت و ترا بر اندیشہ من اطلاع افتاد و سے دانم کہ بیچ کس ترا خبر
 ندادہ پس دانستم کہ علم و حافظہ تو رحمن است و حرب ابوسفیان حرب شیطان رسول صلے اللہ علیہ
 وآلہ وسلم از سخن و سے تبسم سے کرد چند روز اقامت کرد و اجازت طلبید و رفت و دیگر از وی خبر سے
 شنیدہ نہ شد و از ان جہل آنست کہ چون در سال ششم از ہجرت رسول صلے اللہ علیہ
 وآلہ وسلم با جمعی اصحاب بقصد عمرہ مکہ توجہ نمودند و در نوبت حدیبیہ کہ جا ہے است فرود آمدند آب آن
 چاہ کم بود چون اندکے آب کشیدند تمام شد و مردم از تشنگی شکایت بہ حضرت رسالت صلے اللہ علیہ
 وآلہ وسلم آوردند رسول تیر سے زر ترکش خود بیرون آورد و گفت این ہا در تک چاہ بخلائید راوی می گویند
 کہ و اللہ بعد از خلائیدن تیر ہزار و چار صد کس و چار ہا پان ایشان ہمہ سیراب شدند و در بیچ
 نجاسے بروا سے چنانست کہ در حدیبیہ مردم از یکے آب تشنگی اصحاب شکایت کردند رسول
 صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم بکنار چاہ آمد و دوسے آب طلبید و در ان وضو کرد و وہاں مبارک نشست
 و آب آن در چاہ و بخت کھنڈہ گذشت آن آب چنان عیان کرد کہ ہمہ اصحاب سیراب شدند و ہمہ
 اشتران را نیز آب دادند و از ان جہل آنست کہ چاہ بن محمد اللہ رفتہ شد و
 گفتہ است کہ روز حدیبیہ تشنگی بر مردم علیہ کرد و پیش رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ ہر روز

۱۰۰

و ضوے ساخت ہم مردم روے بجانب و سے نماوند فرمود که شمارا چه بوده است گفتند که ما را اند آبی است
 که وضو سازیم و نه آبی بیاشامیم دست مبارک خود را در کوه نماود از میان انگشتان و سے آب بخیا تم
 از چشمها بر چو غنچه جوشیدن گرفت و روان شد همه میرا بشدیم و وضو ساختیم از جابر رضی الله عنه
 رسیدند که چند کس بودید گفت اگر صد هزاره بودیم پس می کرد اما با هزار رو یا نقد کس بودیم و از آن
 آنست که یکے از اصحاب گوید که چون نزدیک نجد می رسیدیم خبر آمد که قریش جماعتی ریاض
 و ستاده اند رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که کیست که ما را از راه بگیرد اند و بکشد بیه
 رساند گفت من یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم پر و ما درین قذاسے تو باد پس و راه ایستادم
 و بدان راه بسیار رسیدم بودم زمین هو ارضی پر بیخ عقیب پیش نیامد تا رسول الله صلی الله علیه و آله و
 سلم مجید می رسانیدم و از آن مجلس آنست که چون در روز حدیبیه امیر المومنین سلم
 کرم الله وجهه در باب مصاحف که میان رسول صلی الله علیه و آله و سلم و میان قریش واقع شد کتابتے
 ن نوشت بسم الله الرحمن الرحیم نوشت و محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم کتابت کرده
 سبیل بن مسعود آن روز هنوز ایمان نیاورد و بود گفت من رحمان نه انمی شناسم همچنانکه رسم کتابت است
 با سمک اللهم نویس که اگر ما را رسالت او معلوم می بود با او مقاتله نمی کردیم بعد از گفت و گوی بسیار
 میان اصحاب و سبیل بن مسعود و رسول صلی الله علیه و آله و سلم امیر المومنین سلم را رضی الله عنه
 گفت که آنرا بگویند و چنانچه سبیل بن مسعود نویس امیر المومنین سلم رضی الله عنه رعایت ادب
 را بجا اقدم نمود رسول صلی الله علیه و آله و سلم خود آنرا بگو کرد و فرمود که اسے سلم تر این روز سے
 واقع خواهد شد چون بعد از حوب صفین بیان و سے و معاویه رضی الله عنه مصاحف و در قفسه در
 کتابتے که در آن باب سے کردند که کتابت نوشت که این مصاحف امیر المومنین علی است معاویه بنی امیه
 عنه گفت امیر المومنین نویس که اگر من و سے را امیر المومنین شناسنتے با او مقاتله نکرده چون
 امیر المومنین سلم رضی الله عنه بنشیند گفت صدق رسول الله بن ابی طالب نویس و از آن مجلس
 آنست که رسول صلی الله علیه و آله و سلم در حدیبیه سے مبارک تر نشیند و موسی ترا سفید
 خود را بر درخت شبراندخت اصحاب بر آن درخت از دو جام نمودند و آن موسی را از گدازید که بودند
 ام کارونی گوید که من چند تا موسے گرفت بودم بعد از حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم هر گرا
 حرفے بودے آن موسی را و از تبی شستم و بر بنی سے و اوم خدا سے تبارک و تعالی و بر اکت
 سے و از آن مجلس آنست که چون بعد از نسبت در میانکم و پیش که در حدیبیه قاسم کردند
 هر ایت نمودند اصحاب و در بعضے منازل از غلظت تراوشکایت کردند رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 بر اعلی اشوات فرود آن شخص با امیر المومنین محمد بن خطاب رضی الله عنه رسید پیش رسول صلی الله

علیه وآله وسلم آمد و گفت یا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم اگر در میان مردم اندک چهار پائی باشد
 که بر شصتند بهتر است نماید اگر میان پنج شصارت رود که مردم بقیه نماند که دارند جمع کنند و از فضل و
 عنایت آنکس زیادتی برکت خواهد بود پس قوم بقیه نماند
 که داشتند جمع کردند و نظرها میرا کنند بیخبر از یک مشت قمر مانده بود و معنی را یک گفت سوتی
 پس رسول صلی الله علیه وآله وسلم از حضرت شیخ سبعمه و تومانی برکت خواست و فرمود که از
 خود در ایارید آوردند و چندان ترا برداشتند که چهار پایان برد و بر طاق بر داشتند تا چون
 از آن موضع کوچ کردند تا آنکه تا بستان بود و هوا صاف شد خداوند تعالی بارانی فرستاد که همه
 سیراب شدند و آب باران بر داشتند و از آن مجلس آنست که رسول صلی الله علیه وآله وسلم
 سلم در آن روزی که ششم یا اول محرم از سال هفتم رسولان بار باب ادیان فرستاد و حجتی انجلی
 رضی الله عنه به برقل صاحب روم فرستاد و کتابی با وی همراه کرد و فرمودش بعد از سلم آنکه این کتاب است
 از محمد صلی الله علیه وآله وسلم که بنده خداست و رسول اوست صلی الله علیه وآله وسلم پس او که برقل که
 عظیم روم است سلام یک این کتاب است هر ایت کتبه ما بعد بدستی که من ترا بر عایت اسلام می خوانم
 اسلام آورد تا سلامت مانده و خداست تعالی اجر ترا مضاعف گرداند و اگر ازین دولت روی گردان
 کتاب همه اهل روم که حکومت زمان تو اند بر تو خواهد بود تسل یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمه سواد
 بنما و بنما الا بعد الا الله و لا نشکر شیئا و لا نقر بفضله بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان تولوا فقلوا
 الله و ابا ناسکون و حجتی انجلی رفت التدمت و رخص برقل رسید و کتاب را بوسه رسانید چون
 برقل دید که عنوان آن عربی است ترجمان عربی را طلبید و در صحیح بخاریست که در آن وقت
 ابو سفیان با جمعی از خویش در ایلیا یعنی بیت المقدس بودند برقل ایشان را طلب و شفقت گفت
 که هم از شما باین مرد که کتاب فرستاده است نزدیک تر است ابو سفیان گفت من از همه نزدیک ترم
 برقل گفت و من را نزدیک من آرید و دیگران را دور فنامه و سه بدرید پس ترجمان را گفت
 یا ایشان بگو من ازین مرد که دعوی قرابت صاحب کتاب می کند بخیران خواهد رسید برچ
 دروغ گوید که بگوید که کتبه ابو سفیان گفته است و الله اگر وجه کذب نبود شایسته که دروغ
 گفته پس اولی سوالی که کرد این بود که نسب و سب چگونه است گفت سب شریف دارد و دیگر گفت
 این دعوی که وی می کند هرگز کسی دیگر در میان شما کرده بود و گفت من پس گفت هیچ پس از پدر آن
 و سب ملک بود است گفت من گفت اشرف مردم است اوست او کردند یا ضیقان گفت ضیقان
 گفت روز بروز زیادت از شو و یا کم می گردند گفت زیادت می شوند گفت هیچ کس از نایبند
 دین از او برسد که در وقت پیش از آنکه این سخن گوید و باقی امری است که استم کذب

ی و اشتہار گفتم نے گفتو بیچ غلامی کن گفتم فی امانا حالی و دریم از و سے از خبریات احوال و سے خبری ندایم
 ابو سفیان سے گواید سو الاکت و سے چنان گفتا قب بود کہ مرالغیر ازین کلمہ گفتن مجال نبود بعد از ان پرسید
 کہ با او بیچ مقاتلہ کردند گفتم آری گنت قتال شما با و سے چون بود گفتم گاہے ظفر در جانب او بود و گاہے
 در جانب ما گفت شما ایچہ می فرمایید گفتم سے فرمایید کہ خدا سے رہی گاہے بیچ پرستید و بیچ چہرہ ابا و در جانب
 شریک مسا زید و بصلوۃ و صدق و عفاف و صلہ رحمہ سے فرمایید پس ترجمان را گفت با او کیو سے کہ من
 از نسب او پرسیدم تو او را شریف و منسوب گفتمی و انبیا چنین باشند و پرسیدم کہ در میان شما بیچ کس
 این دعوی سے کردہ بود گفتم نے گفتم اگر کے پیش از و سے ابن دعوی کردہ باشد شاید کہ و سے نیز بیعت
 و سے کردہ باشد گفتم از پدران و سے بیچ کس ملک بودہ گفتم نے اگر از پدران و سے کے ملک بودہ
 شایستی کہ بخت پدران ابن دعوی سے کردہ و دیگر پرسیدم کہ پیش ازین ہرگز متم کذب بودہ است
 گفتم فی دانتہم کہ بیچ کس چنان نہ کند کہ با خلق رہت و ما خدا سے تعالی سے فرمایید و فقر کند و
 دیگر پرسیدم کہ اشرف متابعت و سے می کنند یا ضعیفان گفتم ضعیفان و سے دانیم کہ اتباع رسل
 ہمیشہ ضعیف بودہ اند و دیگر گفتم کہ زیادتی می شوند نہ کم ہمیشہ سنت الہی جنین بودہ است تا دین تمام
 شدہ است و گفتمی کہ بیچ کس از دین وی برنے کرد و این نشان صفائے قلب است نور ایمان
 و دیگر گفتم کہ عذر نمی کند و عبادت خدا سے تعالی سے فرمایید و از شرک منہ می کند و بصلوۃ و بصدق و
 عفاف و صلہ رحمہ می خواند اگر آنچه قومی گوئے رہت باشد و اشد کہ این موضع را کہ قدم بران نہادیم
 در تحت و تصرف خود آوردن یقین می دانستہ کہ خدین کے مبعوث خواهد شد اما گمان منہ بروم کہ از شما
 باشد کہ من دانستہ کہ بخدمت و سے می توانم رسید نقاسے اور غنیمت شمر و سے و خاک پای او را
 تو تبا سے ویدہ کردہ بعد از ان کتاب رسول را صلے اشد علیہ و آلہ وسلم کہ وحیہ آوردہ بود فرمود
 کہ بکش و ند چون بضمون کتاب اطلاع یافت و آنچه بنما و سے رسید تقریر کرد و آواز قیل و قال
 بلند شد ما از آنجا بیرون آمدیم و من با اصحاب خود گفتم کہ کار محمد صلے اشد علیہ و آلہ وسلم بلند شد کہ
 ملک بنے ہمزاد خوف و سے می لرزد و مرا یقین شد کہ کار و سے ظور تمام خواهد یافت و این یقین
 و دل من روز بروز سے افزو و تاحق تعالی سے دل مرا نور سلام منور ساخت و از ان حلقہ امت است
 کہ روز سے در بیت المقدس ہر قل از خواب بیدار شد متعجب از حال و اندوگین بطارقہ از وی سوال
 کردند کہ موجب طلال تو چیست گفت در خواب دیدم کہ ملک غنہ کنندگان ظور یافتہ و برہمی مہانت
 کہ و سے علم نجوم نیکو سے دانست گفت در نجوم نظر کردیم چنان دیدم کہ طائفہ کہ غنہ می کنند بر ملک
 من استولی و ظہر کد بطارقہ گفتند کہ ما بغیر از یہ و طائفہ نے دانیم کہ غنہ کنند و ایشان صلح کو اندویدہ
 قتل کن تا این شو سے درین از پیشہ بودند کہ گفتمے از پیش حاکم بصرے کے نائب او بود آمد و مر و سے

شواہد نبوت

عرب ہر آہ آور و گوشت اسے ملک این شخص می گوید کہ در عربستان و عوی نبوت می کند و جمعی متابعت
 و سے کرده اند و بعضی مخالفت اند و میان ایشان قتل بسیار واقع شدہ ہر قتل گفت و ہر قتل سے پرید
 و پیشید کہ خون مستحقانی بود بہ خون بود پس از حال عرب پرسید گفت ہمہ بخون اند ہر قتل گفت و قتل
 ایشان آن طائفہ اند کہ بمن نمودہ اند کہ طور خوانند کہ بعد از ان ہر قتل بمصاحب خود کہ در روم بود و در علم
 نجوم باہر بود کتابی نوشت و از احکام نجومی استقام کرد و خود بطرف محس ہوا ان شد چون کس سید
 کتاب مصاحب سے آوردہ ہستہ کہ کن کہ وقت حکومت بنی عربی است و از ان محلہ آنست
 کہ بعد از ان ہر قتل مناد سے فرمود کہ ہمہ علمائے روم در شادہ ترین سہاب سے کہ ہستند جمع شوند چون جمع
 شدند فرمود تا ہمہ در ما بستند با ایشان خطاب کرد کہ اسے مشر روم صلاح و مدارد و صلاح و رشاد
 خود سے خواہید و روم دولت و ثبات سلطنت خود می طلبید گفتند آری اسے ملک چون طلبید گفت
 یانید تا با بنی متابعت کنیم و دین اور متابعت نمانیم چون این شنیدند چون کفر و خش و پریدند
 و بیوسے در ہشتاد گفتند چون در ما کہ استہ یا فتند آغاز تعلق و اضطراب کردند چون ہر قتل کمال نفرت
 ایشان را دید با طلبید گفت مقصود من ازین سخن امتحان شما بود کہ بہینم کہ در دین خود را سہستید
 ہمہ ازور اسے گفتند و سجدہ کردند و از ان محلہ آنست کہ در بعضی روایات آمدہ است
 کہ چون میان ہر قتل و ابوسفیان تین مقالات گذشتہ تمام شد ابوسفیان گفت اسے ملک اگر نصرت
 باشد کے از سخنان او باز گویم تا کذب و سے پیش ملک ظاہر شود گفت ان کہ ہم است گفت او
 چنان سے گوید کہ در یک شب از زمین ما بہ بیت المقدس آہو است و پیش از صبح بازگشتہ ابوسفیان
 گفت است چون من این سخن گفتم بطریق بیت المقدس بر سر او ایستادہ بود فی الحال گفت من آن شب
 را در دستم و از علامت سے کہ در ان شب مشاہدہ افتاد ملک را نیز اعلام کردہ ہم پس گفت ما را عادت
 چنان بود کہ پیش از خواب رفتن ہمہ در ما را می بستیم در ان شب یک در را تو بستیم بہت ہمہ اہل
 بیت المقدس را جمع کردیم و حرکتیک آن در تو بستند کہ چون باہر او شد اثر بستن او بہ نزدیک آن
 در دیدیم و از ان محلہ آنست کہ چون ہر قتل از ایمان قوم تو پیشہ و جہ کاس سے ہر ضعی کہ
 گفت و اشد کہ من سے و ہم کہ صاحب تو نبی مرسل است و لیکن از اہل روم می ترسم کہ مرا ہلاک
 کنند اگر چنانچہ این ترس خود سے ہر آنہ متابعت و سے کردی و از سبب سعادت دو جهانی شناختی
 اما پیش فلان استفت رو کہ و سے در روم از من عظیم تر است و با حکام آن کتب اکتی علیہم تریہ بین کہ
 چہ سے گوید و حیرت سے اشد عنہم پیش آن استفت رفت و حال را باز نمود استفت گفت و اشد کہ او
 نے مرسل است ما اور بعضی سے شناسیم بعد انان بخانہ و ما در و جامہ سیاہ کہ داشت بیندخت
 جامہ نمید پوشید و مصاحب گرفت و بر سے اہل روم بیرون آمد و ایشان در کتب بودند گفت سے

مشرک بودم بدوستی که بار الهام در سلسل رسول صلی الله علیه و آله وسلم آمد که بار او بندگی خداست تعالی بخواند
 و من گویم که هیچ خدائی بغیر الله که خالق السموات و الارض است نیست و الحمد لله او و رسول
 اوست چه با اتفاق بر اوست از وضع کرد و چند لکن زدند که گشت گفت پس چون دوشنبه بیوی هر قل
 با گشت و قصد با گشت هر قل گفت من با تو گفته بودم که از قصه این طائفه این مستقیم و الله که این
 استفت پیش ایشان بقدر این علم بود و قول او مقبول فرمود و این بسبب ایمانش نقل
 کردند و از آن جمله است که رسول صلی الله علیه و آله وسلم شجاع بن وهب را بر سالت
 پیش حارث بن ابی شمس فرستاد و او سے در غوطه دمشق سے بود و شجاع اول پیش حارث آمد
 و از سبب آمدن خود اعلام کرد و حاجب از بعضی احوال رسول صلی الله علیه و آله وسلم استفسار کرد و او چنان
 آورد و گفت آنچه گفته بجزئی صفت رسولی است که عیسی علیه السلام مقدم بود و شاکت داده است
 و شکر اهل اکرام و احترام بجای آورد و حارث را از آن خبر داد و حارث بیرون آمد و تان بر سر نهاد و شجاع
 را طلبید و چون نام رسول صلی الله علیه و آله وسلم بخواند آزا بیدار گشت و گفت ملک را
 از من که می تواند ستانند سپیان نعل بنید که بیوسه از شکری کشیم اگر چه درین پیش شجاع را
 گفت بعد از آنچه دیدم صاحب خود را خبر کن اما حاجب شجاع را رعایت بسیار کرد و گفت سلام
 من بجزرت رسول صلی الله علیه و آله وسلم برسان و اعلام کن که من شیخ دین و ایم پس شجاع آمد
 و رسول را صلی الله علیه و آله وسلم از حال حارث خبر داد و رسول صلی الله علیه و آله وسلم گفت ملک
 شد ملک حارث و عا سے فتح بود که حارث یافت و ملک و سه بدگیر سے انتقال یافت و از آن
 جمله است که فرات بن عمر و الله که عامل قیصر بود بر عمان چون خبر رسول صلی الله علیه
 و آله وسلم شنید ایمان آورد و از اسلام خود رسول صلی الله علیه و آله وسلم را اعلام کرد و کتاب نوشت
 و در ایات فرستاد و معنون کتاب آنکه محمد رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم اعلام نموده سے آید که من
 با سلام اقرار کردم و گویم می دهم که تو همان رسولی که بقدم تو عیسی علیه السلام بشارت داده است
 و اسلام علیکم و چون خبر اسلام فرات بقیصر رسید و سه را خبر کرد و عیسی فرمود فرات گفت
 و الله که من هرگز از دین محمد صلی الله علیه و آله وسلم اعراض نخواهم کرد و تو نیز می دانستی که او
 رسولی خداست است و همان پیغمبر است که عیسی علیه السلام بمقدم و سه بشارت داده است
 و عدم انقیاد تو از دوستی دنیا است قیصر گفت بخی انجامیل که راست می گوئی و فرات از اسلام باز
 نگشت و در عیسی هلاک شد و از آن جمله است که چون حاطب بن ابی اسبه بپسند کتاب
 رسول صلی الله علیه و آله وسلم بمقبولش ملک اسکندریه رسانید و بر او توفیر و تعظیبه بسیار کرد و در جواب
 نوشت که من سے دینم که پیغمبر باقی ماند است که خاتم انبیا اوست و لیکن گمان می برده که وی از

شام بیرون آید و ہمدانہ کتاب دو چار یہ کہ یکے مار یہ بود و ہتھری سفید کہ بد لہ ل مشورہ است و ہدایا سے و دیگر
 دستاورد با حاطب گفت کہ ابن صفائی کہ تو از صاحب خود سے گوئی ہمہ صفت ابن رسول است کہ علیہ
 علیہ اسلام بمقدم او شہادت کردہ است و او بعد ازین ظاہر خواہد شد و اصحاب او بسا اعلیٰ را نزولی
 خواہند کرد چون حاطب مر اجبت نمود و مقاتلت سے۔ ابا رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم با گفت
 رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود کہ آن حدیث ہلاک خود بخوبی کرد اما ملک ویرا بقا نخواستہ کہ بود سے
 ایام خلافت ایہ المؤمنین عمر و مصروفات کرد و از ان جملہ آنست کہ چون سلیمان بن عمرو بن
 کتاب رسول را صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم سے ہدوت بن علی کتھے بر دور جواب آن نوشت کہ من
 شاعر قوم نیس و خطیب ایشام در ول عرب از من مہلتے ہست انچہ خلق را بان سے خواہنے بنجات
 خوش است علی ہمدانہ من کن تا اتباع تو کنم رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت اگر از من یک
 خد با طلبید کہ بر زمین افتادہ باشد باوند ہم خود و انچہ در دست سے است ہلاک شد چون رسول
 صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم از فتح مکہ بازگشت جبریل علیہ السلام آمد و از موت ہنودہ خبر داد رسول
 صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت بعد ازین در پیامہ دروغ گوئی پیدا شو کہ دعوی نبوت کند و بعد از
 سرکشہ شود مکان کما قال صدق رسول اللہ و از ان جملہ آنست کہ رسول صلے اللہ
 علیہ وآلہ وسلم بعد اللہ حدانہ را بکسرے دستاورد کتابے بوسے نوشت کہ سے آن کتاب را کہ نایب
 سعادت می بود برید چون آن خبر بر رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم رسید فرمود کہ مرق کتابے و ہند مرق
 سے سے نائمہ را پارہ کرد و زد و باشد کہ خدا سے تعالیٰ نامہ ملک و دولت سے پارہ گردانند ہم
 در ان نزویہ شیر و یہ پیر سے سے را قبل رسانید و از ان جملہ آنست کہ از کتاب رسول
 صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم پستی کسرے مستولی شد چون بعد اللہ بن حدانہ از پیش سے بازگشت حجاب
 خود را فرود کرد بعد ایوم باید کہ چاکسی از خوب نگذارد کہ پیش من آید و چون سخوت خاص خود کہ آنجا
 ہیچکس را بار نہ بود و آمد دیدم سے ایستادہ است و قصانے بدست گرفتے گوید اسے کسرے ہان
 آور کہ خدا سے تعالیٰ رسولی دستاوردہ است کہ خلق را بدین حق می خواند گفت امروز از پیش من ہر کس
 رو بعد از ان حجاب را طلب کرد و سیاست نمود یعنی را بکشت و بعضے را دست و پاسے برید گفت
 با وجود این بدانکہ کہ من کردہ ام چون سے گذارد کہ عربے سخوت خاص من در آید ایشان سو گندان
 عظیم یاد کردند کہ ما محاطت و بگاہ تو کردہ ایم و ہیچکس را نگذاشتہ ایم بار و گیران شخص بہمان طریقہ
 ظاہر شد و عصارہ سرد او زد و گفت پیش از انکہ این شکستہ شود میان آورد چون ایمان بناورد
 با رسوم عصارہ شکست و جان شبانہ سپرد شیر و یہ سے را قتل کرد و از ان جملہ آنست
 کہ کسرے بعد از انکہ کتاب رسول را پارہ کرد و ہان کہ نایب سے بود درین نوشت کہ چنان

عجیب

علمی شد که در آن زمین غنچه پیدا آید که دعوی نبوت می کند فی الحال هر دو سے بجانب وی فرست تا کما ہے
 احوال و سے را معلوم کند بلکه ویرا مقید سازد و زود پارسا ند باذان دو کس فرستاد چون بگریه رسیدند
 بلاقات رسول صلی الله علیه وآله وسلم مشرف شدند گفتند ملک ملک یعنی کسی بی باذان نوشته است
 که ترا خدمت و سے فرستد رسول صلی الله علیه وآله وسلم تبسم نمود و گفت پیشینید هر دو زود آمدند
 و رسول صلی الله علیه وآله وسلم ایشان را دعوت کرد و باسلام خواند ایشان گفتند بر خیز اسے
 محمد صلی الله علیه وآله وسلم و فرمان ملک را امتثال نمائے اگر باختیار خود بروے باذان ترا
 بلاک سپارش نویسد که نافع باشد و اگر نروے می دانی که کسے کیست و چگونه ترا با قوم تو
 بلاک گرداند و بلا ترا ویران کند و آن دو کس اگر چه دلیرانه سخن می گفتند اما از محبت مجلس رسول
 صلی الله علیه وآله وسلم لرزه بر ایشان افتاد و بود و بعد از بیرون آمدن با یکدیگر گفتند اگر پیش ازین
 در مجلس خود ما را باز داشتی جیم آن بودے که از محبت او بلاک شدی بعد از آن از رسول صلی الله
 علیه وآله وسلم چه اسپا کتاب باذان طلبیدند رسول صلی الله علیه وآله وسلم فرمود که امر و زبیر بن خود
 باز روید و فرود آید چون باید او بیایدند گفت بصاحب خود خبر بید که پروردگار من پروردگار او را
 که کسے است و او پیش نکل کرد اگر ایمان آرسے و اسلام قبول کنی ملکی که عالیها و تصرف است تو بگذارم
 و زود بفرست که درین من ظاهر شود و اهل اسلام بر هر چه در تحت و تصرف کسے است مسلما شوند چون
 رسولان خبر باذان رسانیدند باذان گفت اگر و سے درین سخن صادق باشد پیغمبر خداست فرود نکل
 باید که چکس از ملک آید و ایمان بوی بر با حقیقت نباشد درین حال بودند که رسول خیر و خیر قتل کسے
 آورد باذان با همه اهل و فرزندان و با جماعت فرس که با و سے بودند بدولت اسلام مشرف شدند
 و از آن مجلس آنست که چون سال هفتم از هجرت بنزد و خیر بیرون آمدند رسول صلی الله علیه وآله
 وسلم اول بار علم با امیر المومنین عمر بن خطاب داد و رضی الله عنه و وی با جماعت مسلمانان بر رفت جنگ
 در پیوست لشکر اسلام فتح ناکرده باز گشتند و رسول صلی الله علیه وآله وسلم در شقیقه داشت بیرون
 نیامد فرمود که مقاتله کنند امیر المومنین ابو بکر صدیق رضی الله عنه علم بر داشت و بر رفت جنگ در پیوست
 از آن سخت تر و فتح ناکرده باز گردید و دیگر بار امیر المومنین عمر رضی الله عنه علم بر داشت و بر رفت جنگ
 از آن سخت تر کرد و فتح ناکرده باز گشت خبر حضرت رسالت صلی الله علیه وآله وسلم رسید فرمود که

لا عین الا تیهن ارجلا کما را غیر فریب اند و رسول و کعبه اند و رسول لا یرجع عنی فتح الله علیه
 را و سے می گوید امیر المومنین علی کرم الله تعالی وجه از روز آسمان حاضر نبود که در چشم داشت ابو بکر
 و عمر و سایر صحابہ رضی الله عنهم متر صد می بودند که آن کس کی از ایشان باشد سود رضی الله
 عنه می گوید که در برابر هر دو چشم رسول صلی الله علیه وآله وسلم نماند و آدم و باز بر خواستم و با ایستادم

با سید آنکه آن کس من باشم و امیر المؤمنین عرضی اشد عنده می گوید که هرگز امارت او دست نداشتم مگر آن روز
 که از رسول صلی الله علیه و آله و سلم شنیدم که خدا و رسول خدا را دوست دارد و خدا و رسول خدا را بر او
 دوست دارند و باز نگردد تا فتح بر دست او نباشد و پس حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم فرمود
 تا امیر المؤمنین صلی الله علیه و آله و سلم عرضی اشد عنده آوردند و در چشم او شست آب دمان مبارک در چشم وی انداخت
 در حال صحت یافت و در باقی عمر هرگز در روزی بعد از آن رویت بود و او در راه خود در پوشید و
 ذوالفقار بدست و سه داو و بدعا گفت اللهم انکرا کفرکم و ابرو امیر المؤمنین صلی الله علیه و آله و سلم گفت است
 که بعد از آن هرگز گراما درین اثر نکرده و گویند که در گراما تحت قبایه بر پشمی پوشید و هیچ
 پاک نماند و در هر ماسه تحت با جامه تنگ بیرون می آمد و از سر تا تن فرنی شد پس امیر المؤمنین
 صلی الله علیه و آله و سلم متوجه صحن شد چنانچه لشکر که در آن بود هنوز رسیده بود که در
 بحسن رسید ابو رافع مولی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم گوید که چون نزدیک حصار رسید پیوست
 چنان ضربتی بر او زد که پیرش بنیداخت در آئین حصار را بر کند و پیر ساخت و چنان در دست
 و سه بود تا فتح شد و گویند بعد از آن در بر پشت خود نسا و دل ساخت تا همه مسلمانان بحسن آمدند
 و چون فارغ شد در راه بندخت ابو رافع صلی الله علیه و آله و سلم گوید تا هفت مرور فتم تا در آن متقلب
 کرد و انیم تو نسبتیم و از آن جمله آنست که در آن فرود زنی از یهود گویند که از یهود و بر پان
 کرد و در ذراع و گفت آن زهر بنی بر کرد که دانسته بود که رسول صلی الله علیه و آله و سلم آنرا دوست
 می دارد و پیش رسول صلی الله علیه و آله و سلم آورد و از آن تناول کرد و ذراع آن با او در سخن در آمد
 و گفت یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم من زهر آلوده ام پاره در دمان و اشتهای خائید
 بینداخت و شب بنی بر او از آن چیز بخورد و بر او از آن جمله آنست که در آن وقت
 که بعضی از حصول خیر انصاره داشتند شعبانی سیاه پیش رسول صلی الله علیه و آله و سلم آمد و با او
 رفته گویند و گفت است محمد سلام بر من عرضه کن رسول صلی الله علیه و آله و سلم سلام بر او
 عرضه کرد چون سلام آورد گفت یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم من فرود صاحب این گویند
 و این امانت است پیش من من بان چه کنم گفت بزین پردیهاست ایشان که بخداوندان خود باز خواهند
 رفت آن سیاه شتی سنگار زهر بر گرفت و در رو سے آن گویند آن زد و گفت بخداوند خود باز رود که
 من دیگر با شما نمی باشم آن گویند آن فرجه آمدند و رو سے بجمار نهادند چنانکه گوئی کسی ایشان را
 می راند تا بجمار در آمدند پس آن سیاه پیش رفت و با اهل حصار بقا له مشغول شد سنگی بر او
 آمد و پدید شد و بر او شکله پیچیده آورد و در پیش پشت رسول صلی الله علیه و آله و سلم نهادند
 بسوسه دست التفات فرمود و بعد از آن رو سے بر تافت اصحاب گفتند یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

علیه وآله وسلم چهاروسه بر تافعی گفت زیرا که اکنون از جور امین و دوزوج باوسه اند و از ان جمله
 آنست که امان بن امیر گفت است که در صهای خیر بودیم که سرها یک رسول صلی الله علیه وآله وسلم
 بر کنار مبارک امیر بلونین صلی بود رفیقه شد و دونه نازل شد و آفتاب فروب کرد و علی رضی الله عنه
 نماز حضرت گذارد و بود چون و صلی بجلی شد رسول صلی الله علیه وآله وسلم دعا کرد که آئی اگر صلی دور
 طاعت و رسول بود آفتاب را بازگردان امان بن امیر گفت بعد از آنکه آفتاب فروب کرده بود
 دیدم که باز طلوع کرد و بر کوه وزین رفت و دوطی او گفت است که این حدیث صحیح است و او بیان
 آن ثقات اند و از احمد بن محمد بن صالح حکایت کرده که گفت اهل علم اسرا و انبیت که از حفاظ این حدیث
 تخلف کنند که از علامات نبوت است و از ان جمله آنست که چهار سال بمقام کلمه بن جناب عامر
 بشیعه را بعد از ان که اسلام آورده بود یک شب رسول صلی الله علیه وآله وسلم محکم را آفتاب کرد که مرد
 مسلمان را چرگشتی محکم گفت یا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم کلمه گفتن و سے از جهت فرار از موت
 بود رسول صلی الله علیه وآله وسلم فرمود که تو دل اورا چرانه شکانتی تا بدانی که او چه خواسته بود زبان
 ترجمان دل است بعد از ان رسول صلی الله علیه وآله وسلم بر محکم دعا سے بد کرد و بعد از هفت روز چون
 و سے را دفن کردند زمین و سے را بیرون انداخت و حال برین گونه بود تا پنج نوبت آفر و سے را در زیر
 سنگ پنهان کردند چون رسول را صلی الله علیه وآله وسلم از ان خبر دادند فرمود که زمین بدتر از دیرا
 فرو سے برد این از براسه آن بود تا شرف کلمه شهادت را بدانی و از ان جمله آنست که رسول
 صلی الله علیه وآله وسلم وقتی که خطبه خواند تکبیر بر چوبد تکی می کرد که در مسجد افراشته بودند چون در سال
 هشتم از هجرت و برد ایته در سال نهم از براسه رسول صلی الله علیه وآله وسلم شنبه ساختند و روز جمعه
 بدن خطبه خواند آن چوب تکی در ناله آمد و چون اطفال می نالید رسول صلی الله علیه وآله وسلم فرمود
 که ناله از ان جهت سے کند که خطبه نبر و سے می خوانم پس از نبر فرود آمد و دست مبارک بر و سے می نالید
 تا ساکن میشد و باز که نبر رفت و چون سجد را از حال خود بگردانیدند بے بن کعب آن چوب را بنجانه خود
 برد و در خانه و سے بود تا آنرا حوره خورد و فریخت و از ان جمله آنست که چون رسول صلی الله
 علیه وآله وسلم در سال هشتم سره سه هزار مرد پیوسته که در بیست از بلقاس شام می فرستاد و زید بن
 حارثه را رفیقه شد و کعبه بر ایشان امیر ساخت و فرمود که اگر و سے شهید شود و جعفر بن ابی طالب بنی قریظ
 امیر باشد و اگر و سے شهید شود و عبدالرحمن بن رواحه و اگر و سے شهید شود بر هر که مسلمانان اتفاق کنند
 امیر باشد چون لشکر سلام با کفار در موات ملاقات کردند رسول صلی الله علیه وآله وسلم در مدینه نبر بر آمد
 و گفت را ائت را ازید گرفت و شهید شد و بعد از ان جعفر گرفت و شهید شد و بعد از ان عبدالرحمن
 بن رواحه گرفت و شهید شد بعد از ان خالد بن الولید بے آنکه و سے را امیر سازند و دست و سے

شمشیر گشت انعم انہ سیدنا مسیح و فک فانت تنصرہ یعنی خداوند او شمشیر بست از شمشیرهای آلبیس
 تو نصرتتے ہے سے را اورین روز خالد را علی اشد علیہ صیغہ اشد نام نہاوند و بعد از ان چون
 پہلے بن قیہ خرموتہ بیوسے رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آوہ فرمود کہ اسے پہلی من ترا خبر سے وہم یا تو
 مرا خبر سے ہے پہلی گفت تو خبر وہ یا رسول اللہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از جمیع آن وقایع چنانکہ
 بود خبر داوینے گفت بحق آن خدا کے کہ ترا برستی فرستادہ است کہ از حدیث قوم و تہ ذونکہ است
 پس رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت ان اللہ تعالیٰ رفع لے الارض سے رہا یہاں کہ ہم سینے
 خدا سے تعالیٰ زمین ابرو شتر بر نظر من داشت تا جنگ گاہ ایشان را شاہدہ کروم و از ان مجلس
 نشست چون بنے بکر یا با قریش بر خزاہ کہ در عام حدیبیہ ہجرت رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ہوا و ان
 شہ جون آورد و بسیار سے از ایشان رشتند و صباح آن رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم با عایشہ صدیقہ
 رضی اللہ عنہا فرمود کہ و خزاہ امر سے حادث شد عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا گفت کہ قریش در زیر
 شمشیر خانی مشدہ اند چگونہ نقص عمدہ قدم نما پند رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود کہ نقضون عمدہ
 لامر پریدہ اللہ ہم گفت عمدہ خدا سے ہی شکستہ از اسے امر سے کہ خدا ہی تعالیٰ با ایشان خواستہ است
 عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا گفت آن امر اسلام را غیر خواهد بود یا پسر رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود
 کہ غیر خواهد بود و از ان مجلس نشست کہ چون درین سال رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فریست کہ کرد و در
 گفت بار خدا یا قریش را غافل کہ وہ ان چند انکہ با ایشان برسیم طالب بن ابی بلتہ رضی اللہ عنہ کہ از
 کبر سے ہماجرین بود و از اہل بدر بنا بر ان کہ اہل وسے و نہ بود تا قریش مراعات حال ایشان نمایند و نشست
 کہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فلان روز بیرون خواهد آمد و قصد شما دارد و مکتوب بسیارہ آزا کردہ ابوہب
 بود و نہسان وسے را غیر سیدنا جبریل علیہ السلام رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از ان حال خبر
 ہوا و رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم امیر المؤمنین علیؑ و زبیر وقتہ اورا رضی اللہ عنہم طلب کرد و
 فرمود کہ بارہ را در پایچہ و نامہ از دستمانید و عقب وسے رفتند و با وجود انکہ وسے پہلی را ہر رفتہ بود
 وسے را یافتند و با نامہ باز آوردند و از ان مجلس نشست کہ چون فتح کہ پسر شد و رسول
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم طواف خانہ کعبہ کرد و در حوالے خانہ کعبہ سے صد شخصت منعم بود و پایہای ایشان را
 بر خاص و شمس محکم کردہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم چوبے کہ در دست داشت بیوسے بستے
 اشارت کرد و گفت جاد الحق و زحق الباطل ان الباطل کان زہوقا ہے آنکہ چوب بومی رسد بر وسے
 در افتاد و چہرہ شان دیگر بر وسے در رفت و نہ دور ہجہ کہ در ہر خانہ نگہ بستے بود و در ان لحظہ نگو سار افتاد
 و از ان مجلس نشست کہ بعضے گفتہ اند کہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم با علی رضی اللہ عنہ
 بخانہ درآمد و بعضے اصنام را بر موضع بلند ہنسا وہ بودند کہ دست نمی رسید امیر المؤمنین علی رضی اللہ عنہ

گفت یا رسول الله پاسے مبارک بر پشت من نہید و این بتان را فرود آرید رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم فرمود کہ ترا طاقت ثقل نبوت نیست تو پاسے برکت من بند علی رضی الله عنہ امثال فرمان بر قبول کرد و پاسے برکت مبارک رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم ثناء و بتان را فرود آورد و در آن حالت رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم از امیر المؤمنین علی رضی الله عنہ پرسید کہ خود را چگونه می بینی گفت یا رسول الله جبہ حجابہ مکشوف شدہ است و چنان سے بنیم کہ سر من بر ساق فرش می سپارد و بر چہ دست و رازے کنہ بدست من سے آید رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم فرمود کہ خوش وقت تو کہ کار حق سے کنے و جبذ احوال من کہ با حق می کشم و از ان جمیع است کہ رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم در روز فتح مکہ وقت نماز پیشین بلال رضی الله عنہ گفت پیام کہہ بر اسے و بانگ نماز بکوسے و قریش میری سے کہہ رذیہ بودند چون با شما رسد کہ بخمدان محمد رسول الله صلی الله علیہ وآلہ وسلم جو پرینت ابو جہل گشت خداوند آفت است و ذکر نماز خود بگذاردیم و در آن وقت کہ دوست خود ہم داشت آن کس کہ دوستان ما کشیدند برستی کہ بر سر من آید و ہمیشہ صلی الله علیہ وآلہ وسلم آمد از نبوت پر ہم آزار دکر و دوست ما شدت کہ خلافت قوم خود کہ بشمال بن سعید گفت محمد خدا ہے کہ پیغمبرم را مان کر اسے کرد و این بانگ نشیند و پیرشما تین شش بیست روز فرود آمد و جمعی دیگر بودند کہ سخی گفتند بونیا گفت از بیعت است کہ یہ کہ یہ خیر بودیم این سماک نیزہ یا محمد صلی الله علیہ وآلہ وسلم اخیر خواندند کہ رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم آید بر سر ایشان با ستاد و و ہر یک را جدا خطاب کرد کہ تو اسے خلافت پیشین گشتے و تو اسے نہ ان پذیر گفتے ابو نیمان گفت یا رسول الله صلی الله علیہ وآلہ وسلم من بیچ گفتم رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم بخندید و از ان جملہ است کہ شیبہ بن عثمان سے گوید کہ چون رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم بعد از فتح مکہ بنزوی حنین کہ وادی است میان مکہ و طائف فرمیت کرد و آنجا فرود آمد پرورم من کہ در روز احد شہ شہہ بودند بخاطر من آمدند با خود گفتیم ہر روز فرستے نگاہ دارم و کیئذ خود را از محمد صلی الله علیہ وآلہ وسلم بکشم قصد کردم کہ از دست راست و از ایمل عباس ایستادہ بود گفتم خود را بہ گذاشت بر دست چپ کشم و گیرے ایستادہ بود از قفاسے و سے در آمدم و کار بد بخار سید کہ بر جہم و شمشیر بر سے زخم ناگاہ پارہ افش دیدم کہ بر آمد چون برقی و میان من و میان رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم عامل شد خبر سیدم کہ آن آتش مرا بسوزد دست بر چشم خود نهادم و بقتلے واپس سے رفتم کہ رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم سو سے من نگاہ کرد و گفت اسے شیبہ بن زبیر شوش گفت خداوند او دگرین آرد کہ شیطان را چون دیدہ بر دیدار رسول صلی الله علیہ وآلہ وسلم اندختم مرا از صبح و بعد من نوشتہ نمود گفت اسے شیبہ قتال بر کافران کن و از ان جمیع است کہ انس بن مالک

رضی الله عنه گفته است که در میان آنکه یا رسول صلی الله علیه وآله وسلم طواف خانه می کردیم ناگهان دیدیم
 که دستی و جامه بروی من افتاد گفت یا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم آن دست و جامه بر وجه بود
 فرمود که شما دیدید آنرا گفتیم آری فرمود که میباید بنام من سلام کرد و از آن جمله آنست
 که مالک بن عوف که در غزوه حنین صاحب شکر کفار بود چون پیشتر سلام نزدیک رسید جمعی
 با سوسان فرستاد چون شناخته شد شکر سلام کردند بسوی مالک بازگشتند متفرق احوال مالک
 از ایشان سبب تغییر پرسید گفت مردان سفید و دیدیم بر اسپان رطب نشسته که اگر با ما معامله کنند
 در اشک مار اطاعت مقادست ایشان نیست اگر سخن ما بشنوند با قوم خویش بازگردان و خود را
 در مار از آن هلاک بازماند و از آن جمله آنست که چون اولاد غزوه حنین نهر میت بر سلمانان
 افتاد و در باز می آمدند رسول صلی الله علیه وآله وسلم دعا کرد که خداوند ابره فخر و نصرتی که وعده کرده
 نصرت آتی در سپید و ملائکه سفید بر اسپان رطب بچنگ در آمدند و رسول صلی الله علیه وآله وسلم
 گفت بد احمقین نمی آید و طبعی یعنی این هنگام نیست که گرم شده است نور حرب پس مشتاق خاک طلبید
 بر روی کافران نشانند وقت شامته الوجود چه کس نماند که هر دو چشم و سه از آن خاک بر نشد
 و از آن کافران نوشتند او نبرد و نهر میت کردند و در بعضی روایت چنین آمده که رسول
 صلی الله علیه وآله وسلم با عباس رضی الله عنه گفت اسه عباس هر یک کف دست را بر
 ناله عباس که رسول صلی الله علیه وآله وسلم بر آن سوار بود از آن فهم کرد خود را پست گردانید
 پنا که شلم و سه برین رسیده رسول صلی الله علیه وآله وسلم دست مبارک خود یک مشت ریگ
 برگرفت و بر روی شتر خان نشانند و گفت شامته الوجود تم لانیصرون خداست تعالی نهر میت
 بر ایشان انداخت و از آن جمله آنست که عابد بن محمد ذبی رضی الله عنه گفته است
 که روز حنین بن شبلی سوار صلی الله علیه وآله وسلم نمانده می کردید پیرس بر جبهه من آمد و خون
 بر دست و زین و سینه من ریخت و از آن شد رسول صلی الله علیه وآله وسلم آن خون را بر دست
 مبارک برد و بر سینه من ریخت و در یاد می دردم یام حیات خود این حکایت می کرد
 چون و ذراتش که در دست غسل آن موضع اینست و سه که دست مبارک رسول صلی الله علیه وآله وسلم
 و سلم بر سینه من ریخت و در یاد می دردم یام حیات خود این حکایت می کرد
 از هر کتاب رسول صلی الله علیه وآله وسلم سر بیستی کلاب فرستاد و کتابی نیز نوشت ایشان افتاد
 اسلام کردند و کتاب را به دستند و آن پرست را که کتابت بر آنجا کرده بود در برتد و لو خود وقتند
 چون خبر ایشان توج مبارک رسول صلی الله علیه وآله وسلم رسید گفت ما لهم از ما تدهم قولیم صلیت
 مر ایشان را بعد از آن تعالی بقیل با سه ایشان را بر او لویید که ایشان را بر او لویید که ایشان را بر او لویید

و

صلی الله علیه و آله و سلم همه سفیه العقل و محکمه الکلام اند و بعضی چنانند که سخن ایشان مفهوم نمی شود
 و از ان جمله آنست که جم درین سال فرود توک و واقع شد در زمی از منازل که شب گیر
 کرده بودند رسول صلی الله علیه و آله و سلم نزدیک صبح در خواب شد تا فاتی که آفتاب بر آید از آن بوقتاوه
 آب طلبید ابوحنافه گفته است که مطهره آب و چشم بر دست رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 ریخته تا وقت صباخت و فرمود که باقی را نگاه دار که بکار خواهد آمد و همه مردم بیشتر رفته بودند و در موضع
 بے آب فرود آمده و هر چند ابو بکر و عمر رفته اند عنهما گفته بودند که بر سر آبی فرود آیم اتفاق نگردد
 چون با ایشان رسیدیم و دیدیم که حرارت هوا در ایشان اثر کرده است و از تشنگی اشتران خویش را قربان
 می کنند و یقیناً آب بے که در سده اشتران می یابند می فرودند چون رسول صلی الله علیه و آله و سلم آن حال را
 دیدست فرمود که اگر فرمان ایا بکر و عمر رفته اند عنهما می شنیدند با ایشان گزند نمی رسید بعد از ان ان
 مطهره آب را که دروسه بقیه مانده بود طلبید و مردم را اصلاح داد و آب می ریخت و مردم می خوردند تا همه
 سیراب شدند و ده هزار اسپ و پانزده هزار شتر را نیز آب دادند و از ان جمله آنست که عبد شمس
 غنیمه رفته اند عنده بعد از ان که رسول صلی الله علیه و آله و سلم بجانب تبوک فرستاد و بخانه خود آمد و دو
 زن صاحب جمال و ثروت و هر یک عیشی میسایه کاسبی داشتند از آن آب زود بودند و فرسوخند و غنیمت
 و طعام حاضر کرده عبد الله چون آنرا دید گفت سبحان الله رسولی که حق سبحانه و تعالی گفته اند که گزشت و
 آینده و سر آمد زبیده است در چنین هوای کرم سلاح بر داشته بقتل گناه رود و عبده الله در سایه
 طعام میا ساخته بازمان خوب روسه معاشرت کند این معاملة از انصاف دوست و کسب است
 رسول صلی الله علیه و آله و سلم مشرف نشوم هیچ یک ازین زمان سخن گویم بازگشت و برشته نشود
 و بر او در آمد هر چند زمان و سبب آن سخن گفتند که از آن زمان تا کنون رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 علیه و آله و سلم خبر دادند که شتر سوار سے از دور می نماید که باین جانب متوجه است رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 علیه و آله و سلم فرمود که امید می دارم که آن ابو غنیمه باشد چون نزدیک رسید گفتند و آه که آن
 ابو غنیمه است چون پیش رسول صلی الله علیه و آله و سلم آمد و سلام گفت رسول صلی الله علیه و آله و سلم
 بعد از جواب فرمود او را که یک بار با صیغه یعنی نعمت و ناز خانه پذیرد و آن رضای حق سبحانه و تعالی
 در باطن مرتبتر است و از ان جمله آنست که ابو ایوب رفته اند عنده گفته است که چون رسول
 صلی الله علیه و آله و سلم در مطر تبوک بود از سبب فقری رسید آنجا زنی بود و بخاستانی و ثروت اصحاب را دید
 که فرمایند آن خاستان و پیرایه بد چون بریدند فرمایند آن بود و حق بیرون آمد و آن را از فرمود که تو نیز بعد
 ازین حساب آنرا نگاه میدار که چند فرمایند می آید چون مراجعت فرمود سوال کرد که بعد از ان که ما سے
 خاستان توجیه آمد گفت ده دوش همان مقدار که رسول صلی الله علیه و آله و سلم اصحاب می بریده بودند

و ازان جملہ آنست کہ چون از او سے البقری بجانب تبوک روان شد فرمود کہ اشیب باومی سخت
 خواهد آمد یا بد کہ هیچ کس باز جاسے خود بر بنیخیز و دشتران خود را محکم بہ بندہ دوران شب باوسے سخت آمد دوران
 شب دوم در بنیخاستہ بودند ایشان را باد ببرد و بگو بہاے کہ ازان دور بود انداخت و ازان جملہ
 آنست کہ ابو ذر غفاری رہنے اشد عنہ گفتہ است کہ چون رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بجانب تبوک
 توجہ نمود اشتر من بیعت ولا فر بود گفتہ چند روز از آن بعد کہم دور عقب رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بروم چند روز
 آن شتر رطقت و ارم بعد ازان روان شدیم چون یکے منازل رسیدم اشتر من جوک زد و دیگر از جاسے
 بر تھاست تھامے کہ در شتر پر پشت حملش گرفتہ دوران گرہاے سخت راہ تبوک پیش گرفتہ چون ۳۰ روز دور
 طاہر شدہ بروم گفتہ بودند کہ یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پیادہ تھما از راہ سے آید فرمودہ بود کہ
 امیر سے دارم کہ ابو ذر غفاری سے ہشہ چون نزدیک آمد گفتہ کہ و اللہ ابو ذر است چون پیش رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم رسیدم برخواست و گفت مرحبا یا بے ذریعے و حدہ و بیوت و حدہ و بیوت و حدہ یعنی بہت
 و فراغ عیشے با و ابو ذر را امیر و تھما و خواہد مر و تھما و بر نگینتہ خواہد شد تھما و بھیمان شد کہ پیش رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم فرمود تھما بر بندہ آمد و تھما وفات پانت ابن مسعود رہنے اشد عنہ اورا ہر دو دید گفت
 صدق رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم صاحب ستقصی گفتہ است کہ روئے ابو ذر را در زہرہ زیارت
 کردم تھما شوسے یافتہ کہ در مقابلہ سارطکا بہ نیافتہ پیش قبر اون ساز گذارہم و منو سجدہ تھما دم
 را تھما شک از فرزند نواسے آن تربت مطربشام من رسید و ازان جملہ آنست کہ ہم
 در فرود و بیعتے منازل ناقہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گم شد یکے از منافقان گفت ہمہ مسلمی ہشہ
 علیہ وآلہ وسلم گمان سے برو کہ پیغمبر است و شمار از اتھمان خبر سے وہر چونست کہ نبی دانند کہ ناقہ
 سے کجاست آتر ابا رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم باز گفتند فرمود کہ من نے دانم مگر انچہ خدا می تھامے
 مر ابران مطلع سے گرداند و کنون مر مطلع گردانید کہ در فلان قالہ است ہماروسے در ذریعے منہ شدہ است
 رفتند ناقہ رہا تھما بھان حال یافتند و ازان جملہ آنست کہ جمعے از منافقان با
 رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بتوک می رفتند و یکے از ایشان و دیت بن ثابت بود و ایشان
 یکے بود از شیخ نام سے مخنی بن حمیر یعنی از ایشان با یعنی گفتند کہ سے چند اند کہ قتال نبی الا ہنتر
 چون قتال دیگران خواہد بود و اشد کہ گویا سے بنیم کہ فردا ہنسا را امیر کردہ در ہیمانہ کشیدہ اند
 مخنی بن حمیر گفت و اشد کہ دوست سے دارم کہ ہر یک را از ما صد جلد بزنند و در شان ما قرآن منازل
 نشو و با بن سخن کہ گفتند رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ہمارا سہر گفت این قوم ہا در یاب کہ
 بیوفندہ از ایشان پرس کہ یہ گفتید اگر سکر شونہ بگو سے کہ چنین چنین گفتید چون ہمارا سہر پیش
 ایشان رفت و از با ایشان بیعت ہمہ بندہ خواہے پیش رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آمدند

و وصیت ثابت عقب ناقه رسول صلی الله علیه و آله وسلم گرفت و گفت یا رسول الله! تا کنون من
 از تعب و سختی بن جمیع گفت یا رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم من و نام پدر من در میان آن
 نشانند از سختی آنرا محفوق گردند و نام من عبد الرحمن شیب و از صدای که تالی سوالی کرد که من را بشهادت
 رساند جایکم هیچ کس نداند و روز پانزدهم رسید شد و از من و از من جمله آنست
 که چون نزدیک تپه بود رسیدند رسول صلی الله علیه و آله وسلم با اصحاب گفت که فردا وقت چاشت
 به تبوک خواهد رسید باید که تا من نیایم دست بآب نزنایند چون قوم با آنها رسیدند آب چشمه بنایت
 کم بود دست بآب نزنایند تا رسول صلی الله علیه و آله وسلم آمد و دست دروے بآب آب
 بشست آب آن چشمه بجوش آمد و بسیار گشت تا همه مردم بقدر حاجت آب بردگرفتند و با معاوی بن جبل گفت
 امیدست که چندان عمر پایی که آب این چشمه را در با تین جاری بینی و از آن جمله آنست
 که معاوی بن جبل رضی الله عنه گفته است که چون از فرود تپوک باز گشتم بودا و رسیدیم که آنجا چشمه آب بود
 که از شگاف سنگ بیرون می آمد چند آنکه یک سوار یا دو سوار یا شاه رسول صلی الله علیه و آله وسلم
 فرمود که می باید که هیچ کس در آن آب بر نیاید نگیرد و هر که می گیرد می باید که آب را بچیناند چهار نواز
 اصحاب بیشتر آنجا رسیدند و آب که جمع شده بود گرفتند چون رسول صلی الله علیه و آله وسلم با اصحاب
 آنجا رسیدند دیدند که آب را گرفته اند فرمود که آب را گرفته است گفتند که فلان و فلان و فلان
 ایشان را لعنت کرد و بعد از آن فرود آمد و آن شگاف سنگ را باز با نگشت مبارک مسح کرد و تکلم کرد
 با آنچه خدا سے تعالی خواهد که بآن تکلم کند تا آب از آن شگاف سنگ روان شد یک مشت آب
 گرفت و بر آن شگاف سنگ پشید معاوی رضی الله عنه گوید و الله که شنیدم در آن و او سے که
 مثل صاعقه او از آب سے آمد پس رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که هر کس از شما چندان بزی که
 این و او سے را در یابد و اگر دو سه هیچ و او سے بنزد و خرم تر از او سے نه بنهد یکی از سلف گوید و آنچه
 که میان ما و شما وادی بر گیاه تر و سبز و خرم تر از آن نیست و از آن جمله آنست که در آن
 راه ماری عظیم همگین با شگافه عجیب پیش آمد مردم بسیار ترسناک شدند بنزدیک رسول صلی الله علیه
 و آله وسلم آمدند و رسول را حلقه خود را بسیار نگاه داشت بعد از آنکه آن مار از او بیرون رفت و سر خود را
 بلند کرد و متوجه اصحاب گشت و سر خود آورد پس رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که این از آن
 نفر جن است که بسوسه ما آمده بودند و استماع قرآن کرده چون نزدیک مقام و سے رسیدیم سلام با
 آمد اکنون شما سلام می کنید جواب وی باز باید بود فرمودند که جواب باز و جید جواب داد پس
 رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که جنوا عبدا الله من کانتوا شهدگان خدای را دوست دارید
 هر که باشند و از آن جمله آنست که چندی و سے از بنی سدی گفته است که رسول صلی الله علیه

و آله و سلم پیش از آنکه از صحابه کرام رضی الله تعالی عنهم زمین در تنبک نشسته بودند آنجا رفتم و گفتم یا رسول الله
 انهد ان لاله الا الله و شهد انک رسول الله و سلم علیه و آله و سلم گفت دولت ابدی یافتی و
 سعادت سرمدی شتافتی بعد از آن از بلال طعام خواست بلال رضی الله عنه نطعمی کبیر و در آنجا نمانی
 مقدار خرفانی بروغن پرورده بیرون آورد همه از آن خوردیم تا سیر شدیم گفتیم یا رسول الله صلی الله علیه و
 آله و سلم پیش ازین این چه رهن تنهائے خوردم و سیرتے شدم رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که
 انکار یا کلے سبقتے معاد و المومن یا کلے سبقتے و احدی و دیگر روز بقصد در یافتن طعام چاشت باز آمدم
 تا یقین من در اسلام زیادت شود رسول صلی الله علیه و آله و سلم با دهن نشسته بود بلال را رضی الله
 عنه گفت مار طعام ده بلال از زبان یک کف خربا بیرون آورد رسول صلی الله علیه و آله و سلم گفت همه
 بیرون آوردند از خداوند تعالی که کفیل روزی همه خلق است نو مید سباش بلال از تنبک در آنجا نشسته
 بیرون آورد و گمان سے پریم که مقدار دو بود رسول صلی الله علیه و آله و سلم دست مبارک
 خویش بدان فرمانها و گفت کلا باسم الله قومے خوردند و من نیزے خوردم دن بسیار خوار
 بودم و کم پیشیم چندان خوردم که مجال خوردن یک فرماند شتم چون نگاه کردم بر روی نطعم همان
 مقدار خرفا که بلال آورد و باقی بود تا سه روز بقیه همان خرفا من خوردم و بلال همان مقدار
 که نمانده بود برے داشت و یقین من در حقیقت اسلام که مال رسید و از آن جمله آنست
 که چون رسول صلی الله علیه و آله و سلم در تنبک نزول کرد و بر من کیم رسید و بود آنجا تا قضا را از
 از غسان بیوس رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرستاد تا بر مطالبه آیات و علامات نبوت زند شیم
 گمارد آن مرد و در اخلاق و اوصاف آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم تامل سے نمود و سرے
 چشم و مهر نبوت را دید و صدقه ناگر فتن و سه را داشت پس بیوس هر قل باز گشت در آنچه دید و باز
 دو آست و سه را اعلام کرد هر قل قوم خود را با سلام دعوت نمود و بتابعیت رسول صلی الله علیه و
 آله و سلم فرمود قوم ابا که در دست سلاح بروند و نوحا برخواست خوف بروی سنولی شد چنانکه
 از تنبک نشسته بود و حال حرکتش نماند بیوس که می تو آست ایشان را تسکین داد و از آن جمله
 آنست که رسول صلی الله علیه و آله و سلم خالد بن الولید رضی الله عنه با جمعی از تنبک بجانب
 دومتی آمدند و فرستاد از برای محاربه اکیدر که صاحب دومتی آمدند بود و نصرانی بود خالد گفت یا
 رسول الله حال ما باوسه در میان بلاد دشمنان و حال آنکه ما جماعتی اند کیم چون خواهد بود رسول
 صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که خدا سے تعالی تر ابروسه نصرت خواهد داد و رفتے که بصید گاو که ہے
 دشمنوں پشد پس خالد رضی الله عنه روانه شد و در شبی که ما بتاب بود و صحن اکیدر رسید اکیدر با
 خواتون خود با سب نام بر بالای بام شراب می خورد و زن میبندید سر و می گفت و خالد از دور کین کرد و بود

در چشم بر ایشان گماشته تا گماهد و بدید که گماوان کو بی بازی کنان بر در حسن آمدند و در حسن را بشاخصا سے خود
می گویند زیرا با پاکبیر گشت که مثل این هرگز بدید گفتنی گفت هرگز کسی چنین شکاری اندوست
و بدید که فرمود که سپا و سوارین که روند و با برادر خود حسان و جمعی دیگر از حسن بیرون آمدند و در عقب
گماوان کو به تاختن گرفتند خالد رضی الله عنه بر ایشان حمله آورد حسان در محاربه کشته شد و پاکبیر گشت
و دیگران که بران بجهنم آمدند و از آن جمله آنست که جمعی از بنی سدی به تبوک آمدند و گفتند یا
رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ما بهوسه نو آمدیم و اهل خود را بر سر چاه گذاشته ایم که آب آن
اندک است و با اهل ما و فائز کنده می خوریم که از خدا سے تبارک و تعالی در خواست که آب آن چاه زیاد
شود تا بیب غرت و رفا هیت ما گردد و منی انان دین را طبع این منقطع شود و رسول صلی الله علیه و آله
و سلم کی از ایشان را فرمود که سنگ ریزه چند بسیار آن کس سب سنگ ریزه بدست مبارک رسول
صلی الله علیه و آله و سلم دادند بدست خود با لید و همان کس داد و گفت این را بدید و یگان
یگان در آن چاه بیندازید و نام خدا سے تعالی بر زبان برانید چون چنان کردند آب آن چاه سحرش آمد
و بسیار شد و سب شوکت و غلبه ایشان بر مخالفان ظاهر گشت و از آن جمله آنست که غرض بن
ساری گفت که رسول صلی الله علیه و آله و سلم در تبوک در خیمه هم ستمه بود رضی الله عنهما من با و کس
و دیگر از اصحاب آنجا حاضر شدیم و هر سه گرسنه بودیم رسول صلی الله علیه و آله و سلم از براسه ما طعام طلبید
نیافت بلال را آواز داد که برای این نفرعمای پیدا کن بلال گفت که در آنجا همه انبیا نهار افشاندند و یگان
رسول صلی الله علیه و آله و سلم گفت با این نشان شما بدید که چیزی بیابی بلال انبیا نهار یگان یگان
بپاشاند و هفت خرما یافت رسول صلی الله علیه و آله و سلم دست مبارک خود بر آن نهاد و گفت بخورید
باسم الله تبارک و تعالی غرض می گوید که من تنها پنجاه و چهار خرما خوردم و در انهای آن در دست من
بود و آن دو یا رو دیگر چون من می خوردند چون دست باز کشیدیم همان هفت خرما باقی ماند رسول صلی الله
علیه و آله و سلم بلال را گفت این خرما با نهار در دور انبان انداز که هر که ازین خرما با بخورد البته سیر
شود و روز دیگر ده فقیر دیگر پیش رسول صلی الله علیه و آله و سلم آمدند همان هفت خرما را از بلال طلبید
و دست مبارک بر آن نهاد و گفت کلوا باسم الله غرض می گوید حق این خدائی که محمد صلی الله
علیه و آله و سلم را برستی فرستاده است که همه سیر شدیم و آن هفت خرما همه بر جاسه بود و بعد از آن رسول
صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که اگر چنانچه شرم خدای پروردگار خودند اشتی تا پیرینه با هر شکر ازین
خرما با سیر خورد و آن خرما را بطنی داد و از آن جمله آنست که در وقت مرگت از تبوک
جمعی از منافقان اتفاق کردند که رسول صلی الله علیه و آله و سلم را از عقبه بیندازند شب بود که عقبه
رسیدند رسول صلی الله علیه و آله و سلم فرمود که همه قوم انداز و او به روند و فرمود تا بطریق عقبه انقیاب

کند و بیچ کسب از خدمت ایشان نداد و ہمارا شتر خود در دست کار بن پاس ہر نماز و خدیفہ را از بر اسے سوق ناقہ
تعیین کرد و برین طریق بر راہ عقبہ می فرستند تا گاہ جمعی از عقبہ پیدا شدند رسول صلی اللہ علیہ و آلہ
وسلم خدیفہ را فرمود کہ بازگرد و ایشان را بازگردان خدیفہ در دست بختی داشت بی محابا بکن را بر روی
برو اصل ایشان زبون گرفت منافقان را گمان آن شد کہ رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم بر کید ایشان
اطلاع یافته است نو از عقبہ فرود آمدند رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم از خدیفہ پرسید کہ بیچ کس را
ازین گروه شناسناختی گفت یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم را طے فلان و فلان را شناسناختم اما
چہ رویہا سے خوبستہ بودند و شب تا یک بود ایشان را شناسناختم چون از عقبہ گذشتند صبح و بید رسول
صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم اسید بن حضیر گفت یا ابابخی سے داننی کہ شب منافقان چہ اندیشہ کردند سے
خوابستند کہ دوش مرا از عقبہ بیند از ند اسید گفت بفرما سے یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم تا
فی الحال سرا سے منافقان را بخت تو رسا نم گفت اسے اسید کردہ سے دارم کہ مردم گویند چون
حرب نہ تقضی شد محمد صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم قتل اصحاب خود آغاز کرد اسید گفت ایشان از اصحاب
گویند فرمود کہ اظہار شہادت سے کنند و خدا سے تمنا سے مرا از قتل اہل شہادت نمانے کردہ است
بعد از ان رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم نامہا سے آن جماعت را با خدیفہ گفت و گفت خدا سے
تمنا سے مرا از نماز گذاردن بر ایشان نمی کردہ است و بغیر سے از اصحاب بیچ کس آرا نمی دانست
و بعد از وفات رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم امیر المؤمنین عمر رضی اللہ عنہ در وقت نماز جنازہ دست
خدیفہ را گرفتے اگر خدیفہ بر متوفی نماز کردی وی نیز نماز کردی و اگر نکردی نکردی و از ان مجلس
آنست کہ رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم در تبوک گفت کہ حق سبحانہ و تعالی مرا بکج فارس و مردم شہادت
داد و از اولوک حمیر کھبانی سبیل اللہ خبر کرد چون بگردیدہ مر جبت نمودند رسول بلوک حمیر رسید و
لہ سلام ایشان و از وفات ایشان از شرک اخبار نمود و گفت کہ از حضرت رسالت التماس کن تا بی
عازند رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم فرمود تا با ایشان کتابے شکر احکام اسلام نوشتند و تسلیم رسول
ایشان نمودہ بفرستادند و از ان مجلس آنست کہ چون رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم از
تبوک بازگشت رسولان بلوک اطراف و وفود قبایل روسے بگردیدہ نماوند و از ان جملہ وفدے قرہ بود کہ
میردہ تن از ایشان بہ مدینہ آمدند و اظہار اسلام کردند و گفتند بتلا سے قطع شدہ ایم در بلاد ما باران
نباریدہ و کیا از سستہ بدعا سے تو اسیدوار سے باشیم رسول صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم گفت اللهم صل
الغنیف چون بلاد و خود بازگشتند قوم خود را در فاجبت یافتند و همان روز کہ رسول صلی اللہ علیہ و
آلہ وسلم دعا کردہ بود و در بار ایشان باران باریدہ بود و از ان مجلس آنست کہ چون
وفد عبد قیس بگردیدہ آمدند بختوںے پھراہ آورده بودند و سے را پیش رسول صلی اللہ علیہ و آلہ

اسلم آوردند و در نماز کردن و سایر جنون مطابق بود رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که پشت و بر ایستاده
 من کنید چنان که روند جانم بر پشت و سه زود فرمود که ازین یا عدد الاقی احوالی آن از جنون از چشم و سه
 دور شد و باز گریست چون گریستن عاقبان به اذان رسول صلی الله علیه و آله وسلم و بر پیش خود
 نشان دور خاک بر دست مبارک بر روی و می فرود آورد اشراک در روی و حق با نیر پیر شده بود و در
 و سه چون رویه جوانان خوب روی بود و قتل و سه چنان گمبال شده که در آن قوم از روی عاقل ترسے
 نبود و از آن جمله آنست که درین قوم شخصی بود که در بحرین با سپر عم خود شراب خورده بود و سپر عم و سه
 زخمی بر ساق و سه زود بود و اشراک مانده بود آن قوم گفتند بوی سه زمین مانا ساز گارست ما شراب
 بال سه طعام سه خورد رسول صلی الله علیه و آله وسلم فرمود که چون کسی از شما یک کاسه شراب خورد و دیگری
 بر آن بیغزاید گشت شوکر نیز و دشمن بر ساق سپر عم خود زد چون آن شخصین سخن در کشید ساق پاسے
 خورد و پوشید و از آن جمله آنست که درین سال پنجاهت مک جسته در حبشه وفات یافت رسول
 صلی الله علیه و آله وسلم صحاب را فرمود که برقیع بیرون آید فرمود که ان خاکم النجاسته قد مات پس
 بچهار کیس بر روی نماز گذارد و عاتقه صدقیه رضی الله عنها فرموده است که همیشه بر قبر شامی نور شاہد
 کرده می شده است و از آن جمله آنست که در سال دهم و فدیسه علم بید تیر آمدند و اطهار سلام کردند
 و احکام دین آموختند از بدین اقیس و عامر بن الطفیل در میان ایشان بودند آن قوم عامر را گفتند
 مسلمان شو گفت سوگند خورده ام که دست از مقاتله ندارم تا همه عربین امت را کنند عالی چگونه است
 این جوان قریشی گتم بعد از آن از بدر گفت که من روی محمد صلی الله علیه و آله وسلم را بطرف خود گتم
 و روی را عاقل سازم تو شمشیر کار اورا باز چون پیش رسول صلی الله علیه و آله وسلم آمدند عامر رسول
 صلی الله علیه و آله وسلم می گفت جزیره بر من مقرر ساز و مرا بگذار و رسول صلی الله علیه و آله وسلم می گفت
 تا ایمان نیارے چاره نیکیت بدین سخن رسول صلی الله علیه و آله وسلم مشغول می ساختند و بدر
 سه گریست و از بدین کار نمی کرد چون مجلس در آن کشید عامر رسول صلی الله علیه و آله وسلم گفت
 بلاء و ترا از سواره و پاؤه بر سازم رسول صلی الله علیه و آله وسلم گفت اللهم اکنی عامر اخداى انما
 برو سه طاعون فرستاد و بلاکش کرد و در بد گفتم است هر بار که قصده سه کردم که شمشیر بر محمد صلی الله
 علیه و آله وسلم زخم عامر میان من و محمد عاقل می شد و حق سبحانه در بدر ایضا غم بسوخت و از آن جمله
 آنست که چون هم درین سال رسول صلی الله علیه و آله وسلم امیر المومنین علی را اگر هم الله و تبه
 بین فرستاد و کعب لاجبار تنجا بود پیش حضرت امیر آمد و از صفات رسول صلی الله علیه و آله وسلم
 پرسید چون حضرت امیر شبرخ افلاقی دشمنی رسول صلی الله علیه و آله وسلم مشغول شد کعب لاجبار
 پیغمبر کرد حضرت امیر سبب سبب پیغمبر گفت سبب این صفات که با در کتب تدوین خود چنین یافته ام

پس تصدیق کرد و ایمان آورد و بقدر طاقت احکام اسلام آموخت . ہم درین اقامت نمودہ احکام اسلام
 بردم می آموخت و در ایام خلافت امیر المومنین عمر بن خطاب رضی اللہ عنہ بہرینہ آمد و بی گفتگاش در ایام
 ہجرت آمدہ بودہ سے تا شرف صحبت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم در یا منی در بعضی کتب ہنہ ست
 اما مشہور است کہ سلام کعب در شام بود و در وقت خلافت امیر المومنین عمر رضی اللہ عنہ بروست و سے
 سعید بن مسیب رضی اللہ عنہ گوید کہ در میان آنکہ امیر المومنین عباس رضی اللہ عنہ در زفر نشسته بود
 تا گا کہ کعب الاحبار پیش و سے آمد از وی پرسید کہ ترا چه مانع آمد کہ در عہد نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و
 در وقت ابو بکر رضی اللہ عنہ ایمان نیاورد و سے و در ایام عمر رضی اللہ عنہ ایمان آورد . بی گفت پدر من از
 بر ا سے من از تو ریت چیزے نوشت و بمن داد کہ باین عمل سنگن و تو ریت را تم کرد و بمن سوگند داد کہ بیا
 ہر را لشکری چون اسلام طاہر شد و و و سے غیر از غیر چیزے شاہدہ نہ کردم با خود گفتن شاید کہ پدر تو بھنے
 علمدار از تو بہمان داشتہ باشد مہر و سے انبگشتہ و سے صفت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ و
 سلم و دست و سے . ای ای نعم آدم و ایمان آوردیم و از ان جمیلہ است کہ ہم درین سال جریر
 بن عبد اللہ بھنے رضی اللہ عنہ از زمین بدرینہ آمد و اسلام آورد و پیش از آنکہ بدرینہ و را یہ رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم در میان خبیہ خواندن فرمود کہ ازین و و و سے و فرمودہ آمد کہ بہترین و فاضل ترین اہل
 ین باشد و از ان جمیلہ است کہ جریر بن عبد اللہ بر پیشہ آہ پستی تو نوشتہ است و
 رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم مبارک پرسیدہ و سے نہ و چنانکہ از ان و و و سے و ہما با نر و نوشتہ
 اللہم ثبتہ و جعلہما با و یا صد یا دیگر ہرگز از سب بقتاد کہ و ہر سال و فرمودی ہجرت رسول صلی اللہ علیہ و
 آلہ وسلم آمدند و اسلام آوردند و ہرگز از سب بقتاد کہ و ہر سال و فرمودی ہجرت رسول صلی اللہ علیہ و
 و سے را یہ آہیر نام نہاد و و و و سے فرمود کہ از عرب ہر کہ افضل پیش من یاد کردند چون دیدم بندہ
 از دیدہ زیادہ بود غیر زید بن اخیل کہ دیدہ از شہیدہ زیادت بود و چون غریبت مرا حجت بیلاد خود کرد و رسول
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت کاش زید از جماعت حماس مدینہ خلاص باشد چون ببھنے از بلا و
 بعد از آن و سے وفات یافت و از ان جمیلہ است کہ چون ہم درین سال عدی بن حاتم
 بدرینہ آمد رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و سے را گفت اسے عدی اسلام آورد تا سلامت مانے
 عدی گفت مرا و بی است رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت من از تو دانا ترم بدرین تو تو و بی میان
 آنکہ از و ہما بھما بین اختیار کردہ بودی عدی سے گوید کہ گفتیم بھنے گفت تو در میان قوم مریع بودی یعنی
 ربح بہمانندہ بودے از غنائم گفتیم بھنے گفت آن درین تو جائز نبودہ گفتیم بھنے چون ابن سخنان را
 از وی شنیدم آن کردہ است کہ از و سے در خاطر من بود تا کہ پس گفت ہمانا نفر سے کہ از اہل اسلام
 شاہدہ سے کنی ترا از اسلام مانع سے آید مذہبی باشد کہ مال در میان ایشان چنان بسیار

بسیار

اردو کہ چون صدقہ از مال خود بیرون کنند کسی نیاید کہ صدقہ قبول کند و شاید کہ نرا دخول در اسلام کثرت دشمنان
 اہل اسلام مانع آید ہرگز تو بہ حیرت رسیدہ گفتم رسیدہ ہم اما آنرا سید ہم گفتم نہ وہ پشید کہ نہ کے از حیرت و بطون
 بیت اشدر بیرون آید و غیر از خدا سے اسی چاکس تر شد و شاید کہ تر مانع از دخول در اسلام آن باشند کہ
 لو کہ و سلاطین اور غیر اہل اسلام بنی نہ وہ پشید کہ کنوز کسری بن ہر فر بر اہل اسلام مفتوح کرد و گفتم
 کسری بن ہر فر گفتم کسری بن ہر فر عد سے گوید اسلام آوردم دو اشدر نے دیدم کہ تھا از حیرت و بطون
 بیت اشدر رفت و من و رسول جملے ہر دم کہ بر ملک کسری غارت آوردند و اشدر کہ آن امر سیم واقع
 خواہد شد و از ان جملہ آنست کہ ہم درین سال و قدر سالان آمدند و اسلام آوردند و حکام شرایع
 آموختند و گفتند و زین ما خط است و خشک سال و از رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم التماس دعا کردند
 دعا کرد چون بیلا و خود رسیدند ہمان روز کہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دعا کردہ بود یا ہمان آید ہر
 و از ان جملہ آنست کہ فیروز ملی کہ خواہر زاوہ سنانی بود در ہین سال بہرین آمد و اسلام آورد و
 سے بود کہ اسود غنی کذاب را کہ دعویٰ بنمیدے می کرد و کشت و در ان شب کہ ویر گشت با عدوان رسول
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم با صحابہ گفتم کہ و دش اسود غنی کشته شد گفتند کہ کشت اور یا رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفتم مردے مبارک از خانوادہ مبارک کہ نام وی فیروز است پس بسبب دعا
 فایروز نے فیروز مند با و فیروز و از ان جملہ آنست کہ در ہین سال وفد کنندہ آمدند و دہل بن حجر
 کہ ملک زاوہ ایشان بود چہراہ بود از سے آرنکہ گفتم پیش از انکہ رسول ہر صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم با صحابہ سے ملاقات کردم گفتند کہ سر روزت کہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بار البقوم نو
 بشاریک و اوہ است پیش رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آدم و ایمان آوردم و از ان جملہ آنست
 کہ در ہین سال سعد بن ابی وقاص ارضی اللہ عنہ در کہ در ایام حجت الوداع مرے عارض شد رسول
 صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بیجاوت سے آمد سعد رضی اللہ عنہ گفتم است کہ گفتم یا رسول اللہ من از
 اصحاب در کہ با تو ہم ماند رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفتم انشا اللہ خدا سے تعالیٰ تر اید ارد
 کہ چون جانے غیر وقت تو زیادت کرد و عملہا سے نیکوز تر تو بطور آید و تو سے راز تو شفقت برسد و
 تو سے راز تو حضرت بعد از ان صحبت یافت و ما ایام معاویہ بنی نبیت و عراق بر دست دشمنی بن
 عارضہ رھے اللہ عنہما فتح شد و در یوم الردہ حرب بسیار کرد و کار ہا سے عظیم از وی کفایت شد و اہل
 اسلام شفقت رسید و اہل ریت رہنم شد چنانکہ رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمودہ بود و از ان جملہ آنست
 کہ یکی از صحابہ گفتم است کہ در حجت الوداع بیگے از خانہا می کہ در آمد رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
 و سنا چہ بود گو یا کہ روسے و سنے نہ از تر ماہ بود روسے از دہل یا مسکو دے در خرقہ پشیدہ آورد رسول صلی اللہ
 علیہ وآلہ وسلم از ان کو دک پرسید کہ من ان گفتم است رسول اللہ فرمود کہ حدیثت پس گفتم

بارگ ایک فریک بعد از ان کو روکن سخن گفت تا بزرگ شد و آن کو روک را مبارک ایما من نام نهادند و از ان جمله
 آنست که سلامت بن زید رضی اللہ عنہ گفته است کہ چون رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بیچ برکت
 و ایمان سے و رداہ پہ پیش آمد و کود کے بردوش و سلام کر و رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ہستاد و ان زن
 گفت یا رسول اللہ این لہر شست و از ان روز ہانکہ ویرا زادہ ام و سے را چیز سے گبرکہ از ان زحمت
 سے یا بید رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دست مبارک ورا زکر و آن کو روک را از ان زن گرفت و آب
 دستان در دستان دی اندخت و گفت افریح عدد اللہ انار رسول اللہ پس ویرا ہادشش داد و گفت ویرا
 بستان کہ من بعد از و سے بیچ نہیںے کہ از اکروہ دار سے چون در وقت مر حبت بہان موضع رسیدیم تن
 زن آمد و گو سفند سے پر یان گزردہ آورد و گفت یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم من ما ورا ان کو روکم کہ
 پیش تو کردہ بودم رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پرسید کہ حال آن کو روک چہ شد گفت انان روز از تو
 چیز سے کہ کمرہ بودہ باشد ندیدہ ام ہا مد رضی اللہ عنہا گوید کہ بعد از ان گفت یا اسیم ذراع آن گو سفند
 بن وہ یکہ فصاع را بوسہ در دم بخورد و دیگر بار فرمود کہ یا اسیم ذراع آنرا بن وہ دیگر او دم آنرا
 نیز بخورد و دیگر فرمود کہ یا اسیم ذراع آنرا بن وہ گفتیم یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یک گو سفند
 تو ذراع پیش بیٹے باشد فرمود کہ اگر تو این سے گفتی ہمیشہ در ان گو سفند ذراع سے بافتی ما دم
 کہ نے طلبیدم بعد از ان فرمود کہ یا اسیم بیرون رو بہ بین کہ بیچ جا پنا ہے مے یا بی قصنا سے حاجت یا
 بیرون آدم و چند ان فرستم کہ ماندہ شدیم نہ از میان مردم بیرون آدم و نہ بیچ جا پنا ہے یا فتم باز
 شتم و صورت حال را باز نمودم فرمود کہ بیچ درختی و سطلے وید سے گفت آرتے یک جاسے نہ درخت
 خرط ویدم کہ در پہلو سے آن سنگے چند بود فرمود کہ پیش آن درختان و سنگہا روو گو سے کہ رسول خدا سے
 تعالے سے فرماید کہ فراہم ہند تا پنا ہے باشد مر رسول خدا سے را رقمہ داخچہ فرمودہ بود گفتیم سو گند
 بان خدا سے کہ و سے را برستی بخلق فرستادہ است کہ گویا مے بنیم آن درختان را کہ با جنما و خاکہا یکہ
 بر ان بود ز جاسے بچند و یا بکہ گیر سپید نہ چنانکہ گویا یک درخت شد نہ و گویا کہ می بنیم آن سنگہا را
 کہ بعضے پر بالاسے بعضے دیگر حیدہ شد نہ و چون دیواری گشتند پیش رسول صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم آدم
 داخچہ دیدہ بودم گفتیم فرمود کہ آب بردار برداشتم و پیش از و سے بردم و بہا دم و چون وضو ساخت
 و بنیم باز آمد فرمود کہ یا اسیم پیش آن درختان و سنگہا روو گو سے کہ رسول خدا سے فرماید کہ ہر
 جاسے خود باز گردید سو گند بان خدا سے کہ ویرا برستی بخلق فرستاد کہ گویا می بنیم آن درختان را کہ
 با جنما و خاکہا بر ان جاسے چند و جاسے خود ویرا و ان سنگہا را کہ بر می جند و جاسے خود با زمی گووند
 و از ان جمله آنست کہ عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا فرماید کہ در سال یا نہ دہم در میان شب از خواب جاہ خود
 پر حبت گفتیم پر ہواد من خدایے تو با و کجا میرد سے گفت بگوستان بقیح کہ ما مور شدیم ہا بکہ از پر سے

۱۰